

HISTORIE ZAPISANE W KRESOWYCH PAMIĄTKACH

SCENARIUSZ LEKCJI

CZAS TRWANIA

45 min.

PRZEDMIOT

Historia

GRUPA WIEKOWA

Uczniowie szkół podstawowych
(kl. 4-8) i ponadpodstawowych

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

Karty pracy ze zdjęciami eksponatów, karty pracy z zaszyfrowanymi wiadomościami, materiały z opisami eksponatów, historia mówiona, komputer, rzutnik

METODY PRACY

Pogadanka, burza mózgów, praca z tekstem i fotografią, praca w grupach, dyskusja

PODSTAWA PROGRAMOWA

Analiza i interpretacja historyczna; Tworzenie narracji historycznej (szkoły podstawowe i ponadpodstawowe)
Elementy historii rodzinnej i regionalnej; Refleksja nad historią jako nauką (szkoły podstawowe, kl. 4)
Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej; Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej (szkoły podstawowe, kl. 7)
Historia jako nauka (szkoły ponadpodstawowe, kl. 1)
Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej (szkoły ponadpodstawowe, kl. 3)

CELE LEKCJI

Uczeń:

- 1) rozumie pojęcie "Kresy"
- 2) odkrywa historie ludzi i miejsc zapisane w przedmiotach
- 3) poznaje indywidualne losy mieszkańców ziem wschodnich II Rzeczypospolitej
- 4) rozwija umiejętność pracy w grupie, analizy materiałów źródłowych i tworzenia ciekawych opowieści
- 5) dostrzega znaczenie pamiątek rodzinnych

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzanie:

Po dokonaniu czynności porządkowo-organizacyjnych nauczyciel wyjaśnia temat zajęć oraz pojęcie “Kresy”. Następnie w ramach wprowadzenia przedstawia nagranie historii mówionej. Zwraca uwagę na rolę przedmiotów w przedstawianiu i poznawaniu losów ludzi.

Lekcja właściwa:

Pedagog dzieli uczniów na 5 grup i każdą z nich prosi o wybranie przedstawicieli zespołu. Następnie rozkłada na stole karty pracy i materiały pomocnicze dotyczące konkretnych eksponatów (Załącznik 1). Każdy z zespołów otrzymuje kartę z zaszyfrowanym imieniem, nazwiskiem oraz nazwą miejscowości (Załącznik 2). Przedstawiciele grup, którym uda się rozszyfrować wiadomość podchodzą do stolika i zabierają materiały dotyczące osoby, której nazwisko odkryli. Uczniowie analizują zdjęcia eksponatów i informacje pomocnicze, a następnie uzupełniają karty pracy odkrywając historie ludzi zapisane w przedmiotach. Młodzież powinna przygotować i przedstawić swoją opowieść w taki sposób, aby zaciekawić nią koleżanki i kolegów z klasy. Po kilkunastu minutach przedstawiciele prezentują efekty pracy całej grupy. Nauczyciel wyświetla na slajdzie zdjęcie przedmiotu, a reprezentanci danego zespołu opowiadają jego historię, udzielając przy tym odpowiedzi na pytania zawarte na kartach pracy.

Podsumowanie:

W ramach podsumowania zajęć nauczyciel pyta młodzież, jaką rolę według nich pełnią pamiątki rodzinne. Chętne osoby udzielają odpowiedzi na pytanie. Prowadzący zajęcia dziękuje uczniom za aktywny udział w lekcji.

Józef Wanatowski

Józef Wanatowski

Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Józef Wanatowski urodził się 17 stycznia 1894 r. W 1928 r. zdał egzaminy zawodowe i uzyskał kwalifikacje do nauczania rysunku i w szkołach średnich ogólnokształcących i seminariach nauczycielskich. Pracował jako nauczyciel, a w okresie II wojny światowej prowadził tajne nauczanie. 20 października 1942 r. został rozstrzelany przez Niemców razem z innymi nauczycielami Państwowego Gimnazjum Męskiego im. Adama Mickiewicza w Grodnie.

Józef Wanatowski (pierwszy od lewej)

Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Przeanalizuj zdjęcie przedmiotu (powyżej) oraz materiały pomocnicze, a następnie uzupełnij informacje:

- 1) Nazwa i funkcja przedmiotu
- 2) Osoba i miejscowość związana z przedmiotem
- 3) Opis przedmiotu
- 4) Historia związana z przedmiotem

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jan Sudhoff

Jan Sudhoff – przedsiębiorca, społecznik, polityk. Urodził się 7 stycznia 1876 r. we Lwowie w rodzinie Ferdynanda i Wiktorii z Rybotyckich. Po ukończeniu szkoły handlowej został kupcem. Był osobą bardzo zaangażowaną społecznie i politycznie. Pełnił funkcję Prezesa Mieszczańskiego Towarzystwa Strzeleckiego, Prezesa Lwowskiej Kongregacji Kupieckiej oraz radnego lwowskiego. Za zasługi na rzecz pracy społecznej w 1939 r. otrzymał Złoty Krzyż Zasługi. Jan Sudhoff był też właścicielem sklepu z farbami, kosmetykami i artykułami gospodarstwa domowego. Często reklamował swoje przedsiębiorstwo w prasie m.in. w Katolickim Głosie Pracy czy Gazecie Lwowskiej.

Gazeta Lwowska
Zbiory Muzeum Ziem Wschodnich
Dawnej Rzeczypospolitej

Świeczki choinkowe
Zbiory Muzeum Ziem Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Stanisław Starościank

Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Przeanalizuj zdjcie przedmiotu (powyzej) oraz materiały pomocnicze, a nastepnie uzupełnij informacje:

- 1) Nazwa i funkcja przedmiotu
- 2) Osoba i miejscowość związana z przedmiotem
- 3) Opis przedmiotu
- 4) Historia związana z przedmiotem

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

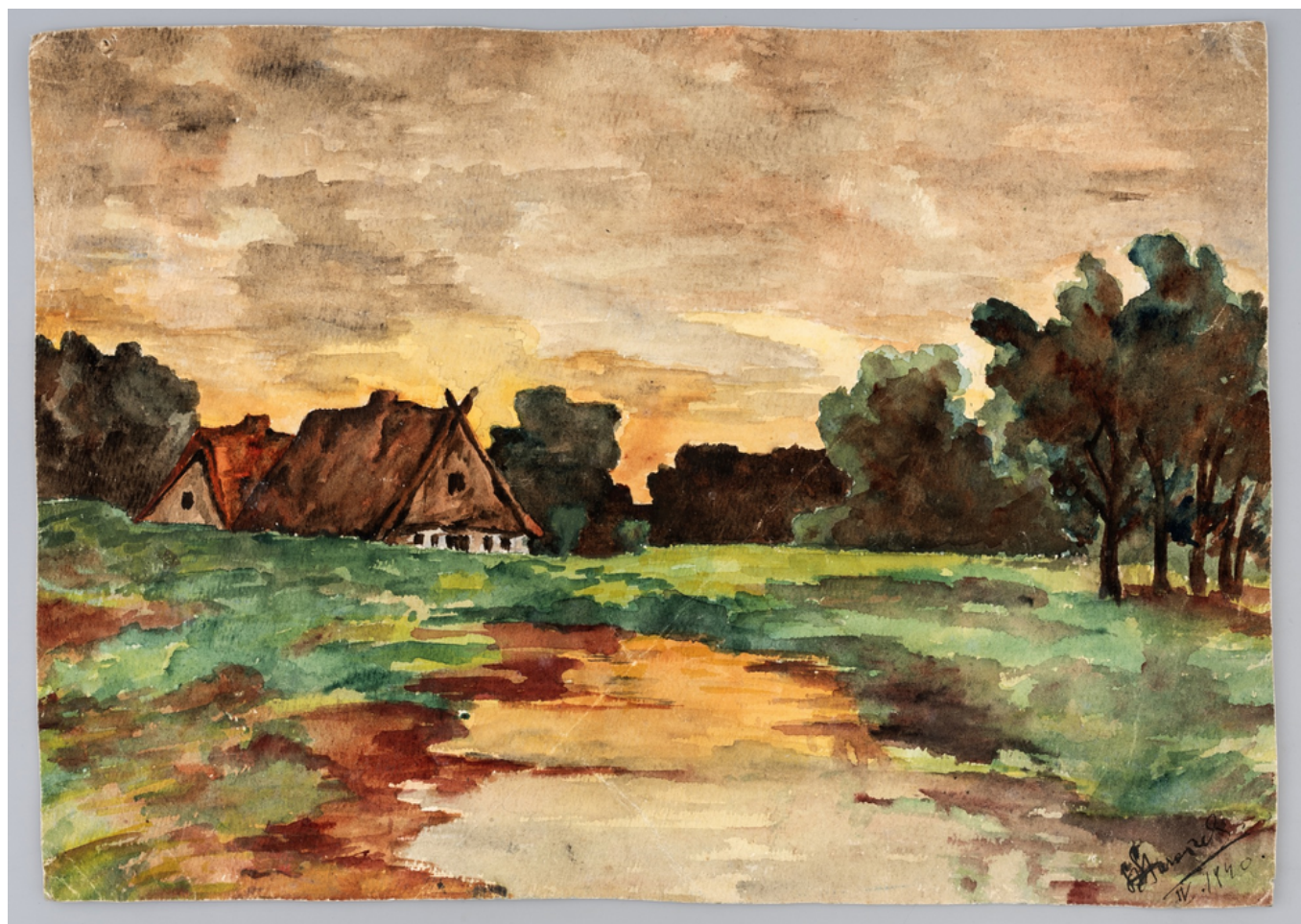
.....

Stanisław Starościak

Mój wujek, wujek Stasiu, został rozstrzelany przez NKWD. Na moście w Samborze strzelał do samolotu i został złapany, i osadzony na zamku w Samborze. Stamtąd wysyłał grypsy. Grypsy były wysyłane na bibułkach papierosowych. Ale myślał, że będzie sądzony. I jednak część więźniów została w celach rozstrzelana, a wujek był w tej grupie, gdzie w ostatniej chwili, wycofując się, NKWD na podwórko ich zgoniła i tam został rozstrzelany. Są jeszcze szachy, figurki szachowe, które robił w więzieniu z chleba i część różańca, którą też tam z chleba robił.

*Fragment relacji Danuty Cedzyńskiej
Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej*

*Rysunek Stanisława Starościaka
Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej*

Kazimierz Sztrall

Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Przeanalizuj zdjęcie przedmiotu (powyżej) oraz materiały pomocnicze, a następnie uzupełnij informacje:

- 1) Nazwa i funkcja przedmiotu
- 2) Osoba i miejscowość związana z przedmiotem
- 3) Opis przedmiotu
- 4) Historia związana z przedmiotem

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kazimierz Sztrall

W końcu XIX w. kupiec Kazimierz Karol Sztrall kupił kamieniczkę przy ulicy Zamkowej w Wilnie, a na parterze urządził cukiernię. Po pierwszej wojnie światowej mieszkańcy miasta kawiarnię nazwali „Biały Sztrall” dlatego, że krzesła w dwóch pokojach cukierni były białe, a ściany malowane na biało.

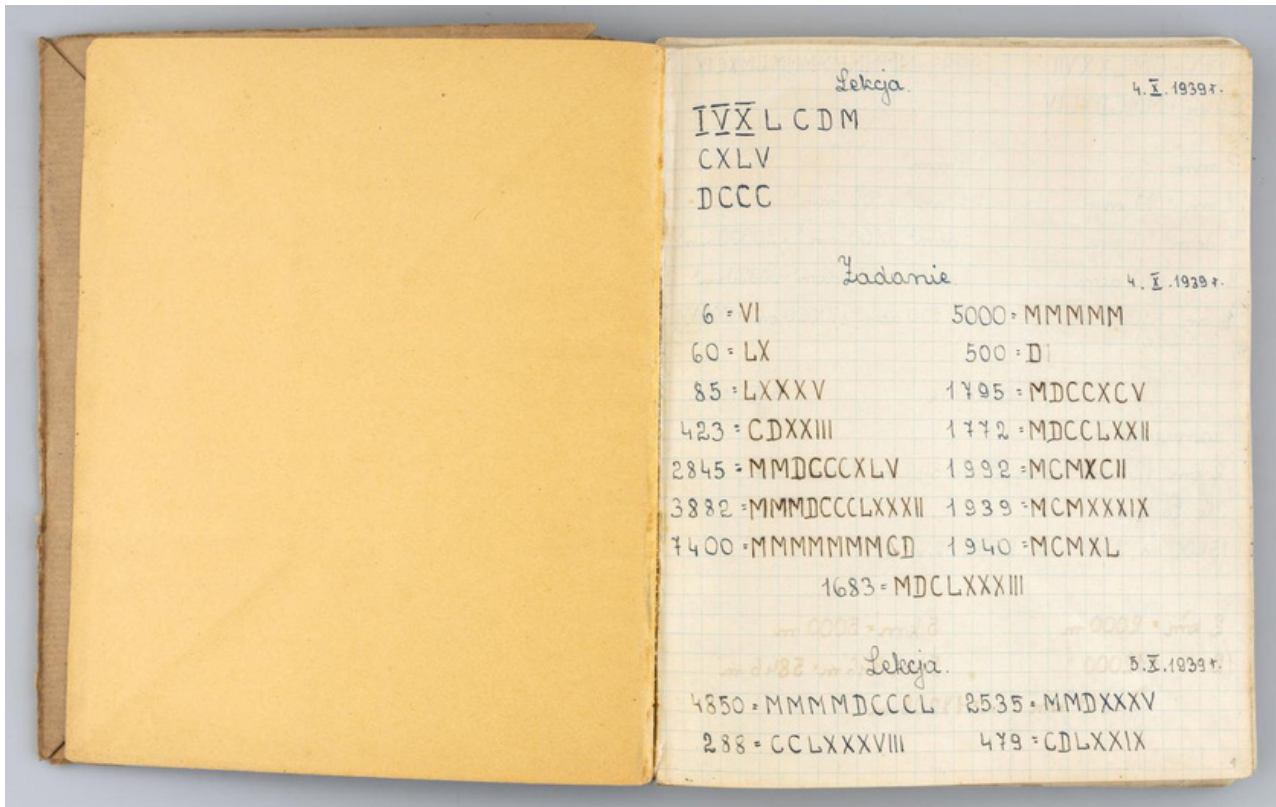
Cukiernia była bardzo popularna w okresie międzywojennym. Odwiedzali ją profesorowie, księża, na kawę przychodził poeta Konstanty Ildefons Gałczyński. Można było napić się dobrej kawy, herbaty, czekolady i zjeść bardzo smaczne ciastka.

W kamienicy w której mieściła się cukiernia, 16 Lutego 1918 r. podpisano akt ogłaszający niepodległość państwa litewskiego. Budynek ten nazywany jest Domem Sygnatariuszy.

*Pocztówka z widokiem na ulicę Zamkową w Wilnie
Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej*

Zofia Krogulska

Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Przeanalizuj zdjęcie przedmiotu (powyżej) oraz materiały pomocnicze, a następnie uzupełnij informacje:

- 1) Nazwa i funkcja przedmiotu
- 2) Osoba i miejscowość związana z przedmiotem
- 3) Opis przedmiotu
- 4) Historia związana z przedmiotem

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

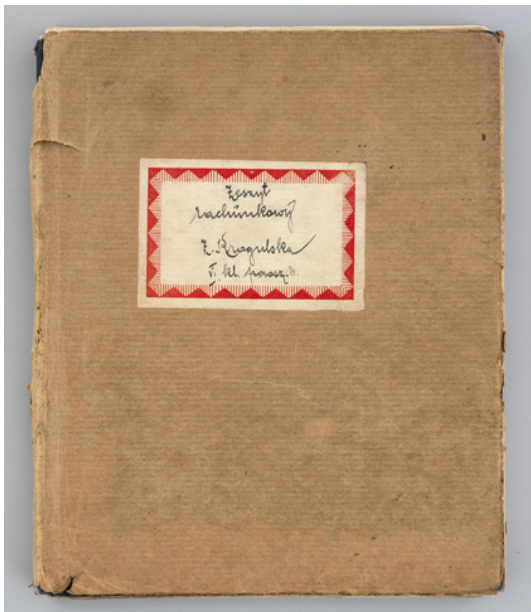
.....

.....

.....

.....

Zofia Krogulska

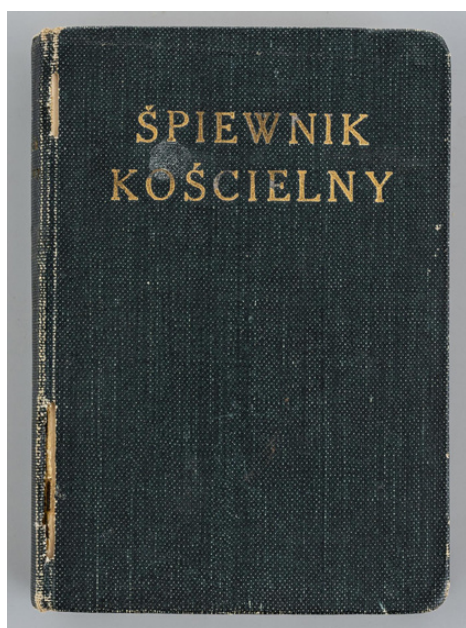

Zeszyt Zofii Krogulskiej
Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich
Dawnej Rzeczypospolitej

Zosia Krogulska przyszła na świat w 1927 r. Była córką Józefy i Zdzisława. Miała siostrę bliźniaczkę - Marysię. Rodzina mieszkała we Lwowie w kamienicy przy ulicy Kurkowej. W 1934 r. Zofia i Maria rozpoczęły naukę w szkole prowadzonej przez siostry nazaretanki. Radosny okres dzieciństwa i dojrzewania przerwał wybuch wojny. Dziewczynki zapamiętały, że wszystkie produkty żywnościowe i towary stały się trudno dostępne i o wiele droższe. Po śmierci męża w 1947 r. Józefa Krogulska wraz z córkami przeprowadziła się ze Lwowa na Dolny Śląsk, zabierając ze sobą wszystkie, nawet drobne przedmioty. Przedmioty te traktowano jak rodzinne relikwie.

„Takie wczesne dzieciństwo dziewczynek to zabawy w domu plus na balkonie. No i wszelkie spacerunki, wychodzenia czy na sanki, czy na ten Wysoki Zamek spacerować. Zabawy wiadomo w domu to jeszcze, po prostu tam przychodził kuzyn do nich, bo jego mama pracowała i oni we trójkę: dwie dziewczynki i chłopiec bawili się. Moja mama bawiła się bardziej lalkami i czytała książki, natomiast jej siostra bliźniaczka z tym kuzynem, no to tam jakieś armaty na groch, żołnierzyki ołowiane, konik był bujany, mały rowerek trójkołowy tego chłopca. Tego typu zabawy (...)”

Relacja Ewy Wójcik
Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Śpiewnik Kościelny z nutami i modlitewnik
Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Drewniany oscypek i kubek
Zbiory Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej

Szachownica Polibiusza

Łamiąc szyfr Polibiusza poznasz osobę i miejscowość związaną z przedmiotem, którego historię spróbuje odkryć Twoja grupa. Zasyfrowana informacja przedstawiona jest za pomocą ciągu cyfr oznaczających położenie danej litery w tabeli.

	1	2	3	4	5	6
1	Z	H	A	W	I	N
2	I	K	G	W	T	J
3	A	G	I	Ó	I	S
4	W	W	Ó	K	D	O
5	I	T	I	D	F	E
6	N	J	S	O	E	R

62 34 11 56 55

24 13 16 13 52 46 41 36 22 35

32 66 64 45 16 64

Szachownica Polibiusza

Łamiąc szyfr Polibiusza poznasz osobę i miejscowość związaną z przedmiotem, którego historię spróbuje odkryć Twoja grupa. Zaszyfrowana informacja przedstawiona jest za pomocą ciągu cyfr oznaczających położenie danej litery w tabeli.

	1	2	3	4	5	6
1	N	H	U	W	I	D
2	I	K	Ó	S	O	J
3	U	Ó	L	A	I	S
4	W	S	A	K	R	F
5	I	O	I	I	F	E
6	D	J	S	F	E	H

62 34 11

24 13 16 66 52 46 46

33 14 23 41

Szachownica Polibiusza

Łamiąc szyfr Polibiusza poznasz osobę i miejscowość związaną z przedmiotem, którego historię spróbuje odkryć Twoja grupa. Zaszyfrowana informacja przedstawiona jest za pomocą ciągu cyfr oznaczających położenie danej litery w tabeli.

	1	2	3	4	5	6
1	Z	W	E	O	I	R
2	W	A	N	I	S	K
3	E	N	I	A	L	R
4	O	I	A	K	R	Z
5	I	S	L	I	M	I
6	R	K	R	Z	I	T

62 34 11 56 55 24 13 16 11

52 11 66 36 22 35 53

21 15 53 23 14

Szachownica Polibiusza

Łamiąc szyfr Polibiusza poznasz osobę i miejscowość związaną z przedmiotem, którego historię spróbuje odkryć Twoja grupa. Zaszzyfrowana informacja przedstawiona jest za pomocą ciągu cyfr oznaczających położenie danej litery w tabeli.

	1	2	3	4	5	6
1	M	B	T	R	I	A
2	B	K	C	S	O	Ł
3	T	C	I	N	I	S
4	R	S	N	R	R	Ś
5	I	O	I	R	W	E
6	A	Ł	S	Ś	E	T

36 66 16 34 53 24 62 61 55

24 13 16 44 52 46 23 35 61 22

42 61 11 12 25 54

Szachownica Polibiusza

Łamiąc szyfr Polibiusza poznasz osobę i miejscowość związaną z przedmiotem, którego historię spróbuje odkryć Twoja grupa. Zaszyfrowana informacja przedstawiona jest za pomocą ciągu cyfr oznaczających położenie danej litery w tabeli.

	1	2	3	4	5	6
1	Ó	W	U	R	I	A
2	W	K	S	K	A	F
3	U	S	I	I	K	Z
4	R	K	I	G	R	L
5	I	A	K	I	W	E
6	A	F	Z	L	E	O

36 66 26 34 52

24 13 66 44 31 46 23 35 61

64 12 11 12